

Veilig vrijwilligerswerk

GERALDINE MATTENS

Risicomanagement in vrijwilligersorganisaties

Op 1 maart organiseerde het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk (VSVW) traditiegetrouw haar jaarlijkse studiedag, als startshot van de Week van de Vrijwilliger. Thema dit jaar was Veilig Vrijwilligerswerk.

De organisatie van vrijwilligerswerk kan heel wat risico's inhouden, zowel voor de vrijwilligers zelf als voor de organisaties. Die organisaties hebben dan ook de plicht om ervoor te zorgen dat hun activiteiten in de beste en meest veilige omstandigheden kunnen plaatsvinden.

Naar aanleiding van de studiedag, verscheen de nieuwe publicatie van het VSVW, "Veilig vrijwilligerswerk", een leuk handboekje waarin aan de hand van talrijke praktijkvoorbeelden wordt beschreven hoe zowel de organisaties als de vrijwilligers zelf beter kunnen omgaan met risico's in het vrijwilligerswerk.

Veiligheid voor alles

In onze sportsector, maar ook in tal van andere sectoren, zijn de vrijwilligers vaak de drijvende kracht van een organisatie. 1 op de 5 Vlamingen doet immers aan vrijwilligerswerk. Die vrijwillige inzet kan tal van vormen aannemen, en vaak is het zo dat vrijwilligers activiteiten uitoefenen of handelingen stellen waarvan zij en de organisatie de risico's niet altijd even goed kennen.

De "gevaren" kunnen van tweerlei aard zijn. Enerzijds kunnen de vrijwilligers zelf gevaar lopen, anderzijds kan het ook de organisatie zelf zijn die risico's loopt.

Organisaties en vrijwilligers hebben dus veel vragen over het welzijn en de veiligheid van de vrijwilliger en het beheer van risico's tijdens de activiteiten.

De vrijwilligerswet biedt echter geen antwoorden op die vragen. Zij bevat enkel een aantal basisregels over aansprakelijkheid en verzekeringen, maar hult zich in stilzwijgen wat betreft welzijn en veiligheid van de vrijwilligers.

Professionele arbeidsmarkt als voorbeeld?

Het arbeidsrecht, en dus de wettelijke bepalingen over welzijn en veiligheid op het werk, zijn niet van toepassing op het vrijwilligerswerk.

Het VSVW meent nochtans dat een organisatie die begaan is met haar vrijwilligers de plicht heeft om attent en alert te zijn voor welzijn en veiligheid. Een goed preventiebeleid en risicomanagement vormen daarbij een belangrijke schakel in een goed vrijwilligersbeleid.

Tijdens de studiedag werd samen met een aantal academici, verzekeraars, vrijwilligers en professionelen nagedacht over een welzijns- en veiligheidsbeleid voor vrijwilligers. De algemene conclusie van de studiedag was dat

er zeker niet gepleit wordt voor een verplichte toepassing van het welzijns- en veiligheidsrecht, maar dat er moet gestreefd worden naar de ontwikkeling van good practices rond veiligheid en welzijn van vrijwilligers.

Risicomanagement in de vrijwilligerssector

Net zoals op de werkvloer, kunnen er tijdens het vrijwilligerswerk zaken fout lopen. Hoewel het logisch lijkt dat een vrijwilliger zich niet roekeloos moet gedragen en bepaalde algemene veiligheidsvoorschriften moet naleven, mag de organisatie dat niet als vanzelfsprekend beschouwen.

Op hoop van goede zegen activiteiten organiseren, zonder enige vorm van risicomanagement, is niet meer van deze tijden.

Ook een vrijwilligersorganisatie heeft de taak om alles wat haar goede werking kan verstoren of bedreigen, in te schatten en zo veel mogelijk uit te schakelen. Dat alles kan al door zich op voorhand en met gezond verstand de volgende vragen te stellen:

- Welke risico's houdt een bepaalde activiteit in?
- Hebben de vrijwilligers wel de nodige vaardigheden in huis om te doen wat hen gevraagd wordt?
- Is al het materiaal in orde?
- Zijn onze faciliteiten veilig genoeg om de geplande activiteiten uit te oefenen?

Als de organisatie een antwoord biedt op die vragen en ervoor zorgt dat de eventuele knelpunten worden verholpen, dan levert dat niet enkel een veilige organisatie op. De voordelen van een veilig en doordacht beleid gaan veel verder:

- Goed beschermde vrijwilligers voelen zich goed in de organisatie en hebben er een sterkere band mee.
- Ook externen merken dat de

organisatie goed zit, hetgeen positieve reclame kan opleveren.

- De organisatie moet niet investeren in crisismanagement, en kan dus blijven focussen op haar echte doelstellingen.

Een organisatie die voortdurend aandacht besteedt aan een veilig vrijwilligersbeleid heeft dus duidelijk een stap voor op diegene die dat niet doen.

Publicatie “Veilig vrijwilligerswerk”

In de zoektocht naar een leidraad en goede voorbeelden om als organisatie een veilig vrijwilligersbeleid te voeren, kan de nieuwe publicatie van het VSVW al een grote hulp zijn.

In “Veilig vrijwilligerswerk” wordt aangetoond dat elke organisatie, hoe klein ook, op een eenvoudige manier aan risicomangement kan doen. Wie het handig aanpakt, heeft er bovendien geen fortuinen aan te spenderen.

“Veilig vrijwilligerswerk” vertrekt vanuit twee invalshoeken. In een eerste deel wordt er gefocust op de risico's die vrijwilligers kunnen lopen tijdens het vrijwilligerswerk. In een volgende deel wordt bekeken welke risico's de organisatie kan lopen als zij vrijwilligers inschakelt.

De grote verdienste van de publicatie is dat zij elk deelonderwerp verduidelijkt aan de hand van een concreet, realistisch voorbeeld, vervolgens een overzicht geeft van de mogelijke risico's om dan te eindigen met zeer handige tips om die risico's te voorkomen.

Een voorbeeld uit “Veilig vrijwilligerswerk”:

“Who took my brillette and my geld?”

Josué zet zich met enkele andere vrijwilligers in om na de zomerstop enkele sportvelden op te kuisen en speelklaar te maken. Ze kunnen het materiaal achterlaten in een schuurtje, waarvan enkel de vrijwilligersbegeleider een sleutel heeft. Na afloop van de activiteit stelt Josué vast dat zijn persoonlijke bezittingen weg zijn.

Risico: schade aan eigen materiaal en / of bezittingen.

Tips om risico's te voorkomen:

- Raad de vrijwilligers af om teveel materiaal mee te zeulen naar de organisatie.
- Maak duidelijke afspraken: wie zelf waardevolle spullen bij zich heeft voor persoonlijk gebruik staat er vanzelfsprekend zelf voor in.
- Als er opbergmogelijkheid wordt voorzien: controleer dan of het lokaal, het kluisje,... goed is afgesloten, dat er controle is

over wie de sleutel heeft,...

- Als de organisatie kastjes heeft voor betaalde medewerkers, waarom de vrijwilligers dan ook die mogelijkheid niet bieden?
- Is er veel verloop in de organisatie, dan kan het nuttig zijn de sloten, codes,... regelmatig te vervangen?

Wil jouw organisatie scoren bij haar vrijwilligers en andere stakeholders door op een eenvoudige manier garant te staan voor veilig vrijwilligerswerk? Haal dan zeker de handleiding “Veilig vrijwilligerswerk” in huis.

Meer weten?

Veilig vrijwilligerswerk kan voor 8 euro besteld worden bij uitgeverij Politeia op www.politeia.be.

Wil je meer weten over de studiedag van 1 maart? Surf dan naar www.vrijwilligerswerk.be.